

DOKLAD O VLASTNEJ VEDECKEJ ŠKOLE

Doc. Mgr. Marta VOJTEKOVÁ, PhD.

M. Vojteková je žiačkou významnej prešovskej slavistky prof. Júlie Dudášovej, ale aj žiačkou uznávaných osobností prešovskej slovakistiky: prof. Jána Sabola, prof. Jolany Nižníkovej, prof. Juraja Furdíka či prof. Daniely Slančovej. Polonistickú a slovakistickú profiláciu rozvíjala a rozvíja vo vedeckovýskumnej oblasti v rámci pôsobenia na prešovskej katedre slavistiky (od r. 2006), neskôr premenovanej na katedru stredoeurópskych štúdií (od r. 2013) a inštitút stredoeurópskych štúdií (od r. 2019). Inšpirovaná dielom významných bádateľiek v oblasti výskumu slovensko-poľských jazykových vzťahov – prof. Júlie Dudášovej, prof. Marty Pančíkovej či emer. prof. UJ Marie Papierz, začala rozvíjať teoreticko-metodologický a tematický diapazón výskumu v oblasti poľskej a slovenskej jazykovedy, ale aj komparatívnej lingvistiky, konkrétne morfológie, syntaxe, neológie, slovotvorby, terminológie, terminografie a prekladovej lexicografie.

Uchádzačku charakterizuje niekoľko vedeckovýskumných a publikačných línií, ktoré sú tematicky i teoreticko-metodologicky originálne a nové nielen v rámci výskumu slovensko-poľských jazykových vzťahov, ale často aj v rámci samotnej poľskej alebo slovenskej lingvistiky. S nimi korešponduje vedenie vedeckovýskumných tímov a riešenie grantových projektov, ako aj výchova a vzdelávanie študentov na všetkých troch stupňoch štúdia.

Na začiatku vedeckej kariéry sa M. Vojteková venovala výskumu prepozícií v slovenčine a poľštine. Kľúčová monografia k tejto téme *Predložky v spisovnej slovenčine a poľštine* (Vojteková, 2008) a celý rad štúdií prezentujú multidisciplinárny (morfológický, morfematický, slovotvorný, syntaktický, neologický) pohľad na problematiku. Zároveň predstavujú prvé komplexné a komparatívne uchopené spracovanie tohto slovného druhu obohacujúce poznanie aj v poľskej a slovenskej jazykovede, v ktorých prepozície stoja na okraji pozornosti.

Realizovaný výskum adjektív má prevažne slovotvorný charakter. Zhmotnený bol do podoby monografie *Slovenské a poľské adjektívum z aspektu slovotvornej motivovanosti* (Vojteková, 2016), ako aj radu vedeckých štúdií s presahmi do morfologickej, syntactickej a terminologickej roviny či do oblasti prekladu. V rámci slovotvorného výskumu adjektív boli predstavené a aplikované teoreticko-metodologické východiská, ktoré sú v slovenskej derivatológii nové a doposiaľ v nej neboli použité. Na základe nich sa prinášajú nové poznatky nielen do slovensko-poľskej slovotvorby, ale aj do slovenskej derivatológie, keďže monografia ponúka dopracovaný a podrobne opísaný systém onomaziologických kategórií a slovotvorných typov v slovenčine, ktoré v slovenskej derivatológii do toho času absentovali.

Pokračovaním slovotvorných výskumov je výskum kompozitnosti neologickej lexiky, ktorého syntézou je monografia *Nové kompozitá s iniciálovými bázoidmi cudzieho pôvodu v poľštine* (Vojteková, 2021). Slovotvorný prístup aplikovaný na novú poľskú lexiku sa opiera o originálne teoreticko-metodologické východiská prešovskej slovotvornej školy, ktoré sa stretli s pozitívnym ohlasom aj v poľskom odbornom prostredí. Za koncepčne originálne možno považovať aj spracovanie 280 iniciálových bázoidov, z ktorých väčšina v lexicografických prameňoch doposiaľ nie je zachytená.

Ďalšou dominantnou oblasťou výskumu je výskum odbornej (anatomickej a lingvistickej) terminológie. V rámci základného výskumu terminológie sa M. Vojteková zameriava na mapovanie stavu v oblasti národnej terminológie, rozvíjanie teoreticko-metodologických aspektov výskumu odbornej terminológie v intralingválnom a interlingválnom kontexte či prehľbovanie poznatkov v oblasti komparatívnej lingvistiky. Okrem radu vedeckých štúdií koncepčne pripravila a zostavila dva vedecké zborníky

(*Anatomická nomenklatúra v slovanskom kontexte*, 2017; *Jazykovedná terminológia v slovanskom kontexte*, 2018).

Vyústením základného výskumu terminológie sú tri koncepčne a metodologicky homogénne prekladové slovníky anatomickej terminológie (Vojteková, M.: *Latinsko-slovensko-poľský slovník anatomických termínov* I, 2015; II, 2018; III, 2019) a tri prekladovo-výkladové slovníky jazykovednej terminológie (Vojteková, M. et al.: *Slovensko-poľsko-ruský slovník jazykovedných termínov I. Fonetika, fonológia, morfológia, ortoepia, ortografia*, 2019; *Slovensko-poľsko-ruský slovník jazykovedných termínov II. Morfológia*, 2019; *Slovensko-poľsko-ruský slovník jazykovedných termínov III. Syntax*, 2019), ktoré rozširujú poznatky v terminografickej a terminologickej teórii a praxi, ale najmä zapĺňajú biele miesta v odbornej prekladovej lexikografii slovanských jazykov. Ich prínos však možno vidieť aj v rámci národných terminológií, ktoré sú v anatómii aj lingvistike z lexikografického hľadiska spracované nedostatočne.

Predošlé lexikografické skúsenosti M. Vojtekovej zúročila pri príprave koncepcie *Poľsko-slovenského slovníka* a čerpá z nich pri prácach na jeho zostavovaní spolu s tímom slovenských polonistiek a poľskej slovakistky, ktorý vedie a koordinuje (do tímu patrí o. i. významná slovenská polonistka prof. M. Pančíková, ale aj poľská slovakistka emer. prof. UJ M. Papierz, čím projekt získava medzinárodný charakter). Slovensko-poľská komisia humanitných vied, ktorej je členkou, jej prejavila dôveru a na jej návrh bola dekrétom ministra školstva Slovenskej republiky poverená vedením projektu *Poľsko-slovenský slovník*.

S výskumným pôsobením uchádzačky korešponduje riešenie grantových projektov. Okrem vedenia spomínaného projektu *Poľsko-slovenského slovníka* M. Vojteková viedla projekt VEGA *Vplyv aktuálnych smerov lingvistického výskumu na jazykovednú terminológiu (v slovensko-poľsko-ruskom komparatívnom pláne)* a projekt KEGA *Latinsko-slovensko-poľská anatomická terminológia ako moderná lexikografická príručka v profesijnom vzdelávaní*. Jednotlivé projektové návrhy vznikli výlučne v autorstve M. Vojtekovej a riešiteľskými kolektívmi boli plne akceptované. Všetky vedené projekty združujú/združovali odborníkov z rôznych pracovísk na Prešovskej univerzite i na iných slovenských univerzitách. Výstupy z vedených projektov sú, resp. budú prevažne kolektívne publikácie, čo vypovedá o schopnosti pracovať v tíme, spolupracovať s kolegami z iných pracovísk, ale aj viesť a koordinovať práce na spoločných výstupoch. Projekt KEGA mal navyše interdisciplinárny charakter. Počas doterajšej vedeckej kariéry M. Vojtekovej ako polonistka a slovakistka aktívne riešila alebo rieši celkovo desať projektov. Za osobitnú zmienku stojí medzinárodný projekt pod vedením významného polonistu prof. R. Tokarského z Lublina.

Vedecko-pedagogické pôsobenie M. Vojtekovej charakterizuje aj systematické zapájanie študentov do vedeckého výskumu, prezentácie i publikovania výsledkov, ako aj motivovanie ich k tejto činnosti, a to na všetkých troch stupňoch štúdia. Vedené témy bakalárskych, magisterských a dizertačných prác korešpondujú nielen so zameraním študijných programov študentov, ale najmä profiláciou školiteľky i aktuálne riešenými výskumnými témami. Dominantné postavenie majú témy zamerané na morfológickú, syntaktickú a lexikálnu rovinu, odbornú terminológiu, frazeológiu, slovotvorbu a preklad, primárne v komparatívnom aspekte. Pod vedením M. Vojtekovej bolo doteraz obhájených 31 bakalárskych prác a 16 diplomových prác. Osobitné postavenie v tomto kontexte má školenie doktorandov, ktorých témy sú taktiež bezprostredne spojené s výskumným zameraním a teoreticko-metodologickými preferenciami uchádzačky: *Slovenská a poľská lingvistická terminológia* (Vincejová, 2022), *Pomenovania sviatkov a zvykov zimného obdobia v slovenčine, poľštine a ruštine* (Šušćáková, 2020), *Typologická diferenciacia frazeologických jednotiek v poľštine a slovenčine* (Kysel', v priebehu), *Kompozitá v slovnej zásobe poľštiny a slovenčiny* (Stawarz, v priebehu). V dvoch prípadoch (M. Kitková, D. Vincejová) bola M. Vojteková školiteľkou alebo školiteľkou-špecialistkou bakalárskych, magisterských i dizertačných prác. Školených doktorandov

zapájala aj do projektov, ktoré viedla. Doktorandi M. Kitková, S. Šuščáková a D. Vincejová participovali na riešení projektu VEGA, pričom téma dizertačnej práce D. Vincejovej priamo korešpondovala s problematikou projektu. M. Kitková participovala aj na projekte KEGA. Doktorandka v programe slavistika (D. Vincejová), ale aj študenti programu stredoeurópske štúdiá so špecializáciou poľský jazyk (v rámci odbornej praxe) pod odborným vedením M. Vojtekovej participovali aj na vybraných lexikografických prácach súvisiacich s prípravou *Poľsko-slovenského slovníka*.

M. Vojteková sa pravidelne podieľa na odbornej príprave študentov (1., 2. a 3. stupňa) na študentskú vedeckú a umeleckú konferenciu (ŠVUK). V minulosti v rámci predmetu *Základy písania odborných prác*, v súčasnosti v rámci školenia záverečných prác. Niekoľko študentských príspevkov, ktoré ako školiteľka alebo školiteľka-špecialistka konzultovala, bolo prednesených na fakultnom kole ŠVUK a publikovaných v zborníkoch, porov. *Vymedzenie funkcií slovenských a poľských spojok vo vybraných slovníkoch* (Kitková, 2015), *Jazyk debutu Doroty Masłowskej a jeho preklad do slovenčiny* (Kitková, 2016), *Stratifikácia slovenského a poľského národného jazyka* (Kitková, 2017), *Slovenská a poľská lingvistická terminológia* (Vincejová, 2020).

Vedených doktorandov v rámci riešenia tém dizertačných prác zapojila aj do kolektívnych publikácií, ktoré koncepčne pripravila a zostavila alebo ktorých bola spoluautorkou, porov. Kysel, M.: *Komparatívna analýza základného frazeologického pojmoslovía v slovenskom a poľskom jazyku* (In: M. Vojteková, ed., *Jazykovedná terminológia v slovanskom kontexte*, 2018), Kitková, M.: *Lexikografické a encyklopedické zdroje lingvistickej terminológie v poľštine a slovenčine* (In: M. Vojteková, ed., *Jazykovedná terminológia v slovanskom kontexte*, 2018), Kitková, M.: *Preklad deminutívnych názvov v slovenskej a poľskej anatomickej nomenklatúre* (In: M. Vojteková, ed., *Anatomická nomenklatúra v slovanskom kontexte*, 2017), Vojteková, M. – Vincejová, D. – Pakhomova, S. – Mertová, N.: *Slovensko-poľsko-ruský slovník jazykovedných termínov II. Morfológia*. D. Vincejová zapojila aj do prípravy spoločného učebného textu, porov. Vojteková, M. – Vincejová, D.: *Poľské objekty v zozname svetového dedičstva UNESCO: jazykovo-kultúrny aspekt* (2022).

O originalite a vplyve vedeckých výskumov uchádzačky v národnom a najmä medzinárodnom kontexte svedčia napokon ohlasy. Mnohí zahraniční bádatelia sa venujú výskumu podobných tém v ďalších slovanských a neslovanských jazykoch, vychádzajúc práve z publikácií M. Vojtekovej. M. Vojteková eviduje spolu 191 ohlasov, z toho 16 citácií registrovaných v databázach Web of Science alebo Scopus, 90 citácií v zahraničí (Poľsko, Česko, Chorvátsko, Srbsko, Ukrajina, Rusko, Nemecko, Francúzsko, Anglicko, Rumunsko), 56 domácich citácií, 14 zahraničných recenzií (Poľsko, Ukrajina, Bulharsko, Srbsko) a 15 domácich recenzií.

V Prešove 14. 4. 2023

.....*Vojteková*.....
Doc. Mgr. Marta Vojteková, PhD.